

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel,
NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Előfizetési fölhívás

a

„SZÉKELY HIRLAP”

jul.—decz. félévi folyamára.

Félévre (jul.—decz.) 2 frt 50 kr.

Évnegyedre (jul.—sept.) 1 frt 30 kr.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, előfizetési pénzeiknek mielőbbi beküldésére, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjék.

Az előfizetési pénzek Imreh Sándor főtanodai nyomdászhoz, vagy a t. Wittich József könyvkereskedésbe küldendők.

A cél szentesíti az eszközt.

(c*d.) Országgyűlési tudósításunk röviden érinté azon utálatos jelenetet, melynek az országháza, az alkotmányos élet e temploma, rövid napok előtt tanuja volt. Önkénytelen eszünkbe jut, ez alkalommal, a szent hárfás jellemző mondása: öröködbe, uram! pogányok jöttek és szent templomodot megfertőztették!

Hova jutunk, ha ez így foly, a hogy kezdődött?!

Előbb csak a kortes-tanyákon suttogták: a jobboldal haza áruló. A baloldal csak azon áron remélt többségre vergődhetni, ha befekteti azokat, kiknek bölcsesége ismét hazát tudott adni az itthon hontalanná lett magyarnak. A haza-szerzők, hazaárulóknak neveztettek.

A cél szentesíti az eszközt...

Majd a soknyelvű sajtó hangoztatá, hogy a kormány cselekményei a jogfeladás szakadatlan láncolata. A társadalom alapköve: a törvény és törvényes fensőbb-ség minden lépten-nyomon kigunyoltatott, hogy a legjobb akaratú kormány megfosztván elengedhetlen segédétől: a nemzet együttműködésétől — rá lehessen mondani: nem képes semmire, nem való kormányzásra, le vele. Majd jövőnk mi helyébe!

A cél szentesíti az eszközt...

A visszavonás átka befészkelte magát a törvény egyes hatóságaiba. Az egyes municipiumok ellenségeivé lőnek a parlamentáris felelős kormánynak. A törvény végrehajtói a törvény lábbaltipróivá lettek, hogy a hatalom, mely a kormányt illeti, a kormányzottak kezébe jusson.

A cél szentesíti az eszközt...

Az ember azt hitte volna, ennél több már nem jöhet. A baloldal elérte már netovábbját következetes eljárásának, mely szerint meg kell buktatni a jobboldalt (s vele a társadalmi rendet) minden áron. Csalódtunk. Ime, a törvényhozás szent hajléka sines megkimélve ez undort keltő párttaktika kicsapongásaitól.

Az ország legbecsületesebb jelleme, az ország legelső hivatalnokai nem csak hivatalos, hanem polgári becsületében is megtámadtatik, — és a legszabadelvűbb intézmény: az esküdtszék megostromoltatik és kigunyoltatik, a törvények hajlokában — s miért? az igazság érdekében? nem — a párt érdekében!

Egy ember — Irányi Dánielnek hivatja magát — tudva, hogy nem igazat mond (mert Szilágyi Virgil becsülendő őszinteségű leleplezéseiből kitűnik ez) vádol egy Horváth Boldizsárt, hogy gyilkosságot, politikai gyilkosságot, kinzó politikai gyilkosságot követett el — és csak azért, hogy a jobboldalt, egyik vezérférfiában, gyöngítse; a baloldalt diadalra juttassa!

A cél szentesíti az eszközt.

Mit neki az igazság; mit neki a férfiúi becsület; mit a szabadság eszméinek biztosítója: az esküdtszék, mikor ezek nem találhatnak bele céljának keretébe?! Le velők! hogy jöhessünk mi helyökbe... Erre minden eszköz jó, ha mindjárt a becsület-gyilkosság kísérlete is azaz eszköz!

De hiszen ezt egy szélbali fanatikus tevé.

Igaz, de a magát balközépnek nevező párt, élén Tisza Kálmánnal, Ghiczy Kálmánnal, bár kinyilatkoztatá, hogy ez eljárást nem helyesli, nem birt annyi erkölcsi bátorsággal, nem annyi igazságérzettel, hogy e roszalást szavazatával is magáévá tegye. Nem emelt kezét a becsület-gyilkosság kísérlete ellen — hanem elszaladt a helyről, hogy mondhasa: nem láttam, mikor azt az embert megölték, nem vagyok bűnös benne... — De azért tudat, hogy megakarják ölni, s nem siettel védelmére; megtagadtad az igazságot, mert politikai ellenfelednek kell vala megadnod.

A cél szentesíti az eszközt...

És most kérdem: hova juthat — a dolgok természetes menete szerint — egy ország, melynek egyik tekintélyes pártja amaz utálatos elvet tűzte zászlójára?

Nem árt e kérdés fölül elmélkedni: vajon a cél csakugyan szentesíti az eszközt??

Országgyűlés.

XXXV.

A képviselőház XXVII-ik ülését jun. 26-kán tartá. Számos kérvény bejelentése és egy interpelláció után.

Szalay Sándor határozati javaslatot ad be, melyben kimondatni kívánja: hogy az osztályok jelen szünetelése alatt a napirenden levő törvényjavaslat tárgyalásának befejezéséig naponként kétszer, és pedig regg. 9—12-ig, úgy d. u. 4—7 óráig országos ülés tartassék.

Ez indítványt azonnal kéri tárgyalás alá vétetni.

Ezen indítvány felolvasása közben lépett a terembe Horváth miniszter. A jobboldal ünnepélyesen fölkelt és viharos éljenzéssel fogadta őt.

Szalay indítványa ellenében Kovách László azt indítványozza, hogy a házi kezelés könnyítése tekintetéből csak egy ülés tartassék, reg. 9-től d. u. 3-ig. — A ház Kovách indítványát elfogadta.

Elnök jelenti hogy a miniszter elnöktől értesítést vett, miszerint a delegáció jul. 11-én ül össze.

A ház azután a napirendre, a bírói hatalom gyakorlásáról szóló t. javaslat általános tárgyalására ment át.

A szónokok, kik a vitában résztvettek, valának

Hrabár Manó, a törv. javaslat mellett;

Schwarz Gyula ellene;

Zichy Nándor mellette;

Jókai Mór ellene. A jeles humorista élces modorban tartá szónoklatát, melyben ő maga is úgy kigunyolta a jelenlegi megyéket, hogy előzményeinek következménye csak az lehet, hogy a törvénykezést a megyétől el kell választani s önállóvá tenni. Maga szónok sem tud semmit fölhozni a törv. javaslat elvei ellen, csak azok kiviteli módját, (hogy a bírák ne választassanak, hanem kineveztesse) nem helyesli s ezért ellene szavaz. — Utána Horvát Mihály szól szokott alaposságával, a baloldal azon két állítását cáfolván meg, melyek szerint az igazságügyi törvényeket csak a megyerendezéskor lehetne tárgyalni és a bíróságokat nem kinevezés, hanem választás által kellene betölteni. Szóltak még Mocsáry L. és Halmosi E., amaz a törv. javaslat ellen, ez mellette.

XXXVI.

A képviselőház jun. 28-iki ülésén, néhány kérvény bemutatása után

gr. Mikó Imre, közlekedési miniszter Brogyáni, Perczel és Csiki korábbi interpellációjára felel. Mindhárom képviselő kijelenti, hogy a válaszszaal meg van elégedve.

A központi bizottság jelentésében a népszámláláshoz szóló t. javaslatot elfogadásra ajánlja.

A napirend: a birói hatalomról szóló törv. javaslat általános tárgyalásának folytatása. Első szó

Domahidy Ferencz, a javaslat ellen. Utána

Zmeskál Zoltán ügyesen czáfolja az ellenzék ellenvetéseit.

Tisza Kálmán hosszú és hosszas beszédben igazolná pártja állításait. Azután — mintha nem biznék benne, hogy a baloldali szónokok képesek lesznek rá — sorba veszi a jobboldal eddig szólott tagjait, s azok majd minden állítására megjegyzéseket tesz, — szokása szerint.

Eber Nándor Anglia példájára hivatkozik, hol a törvénytisztelet legnagyobb mérvben van meg. De ezt nem a nép természete, hanem magok, a szigorú törvények tették. Nálunk a körülmények (az örökös jogtiprás, a 48-iki rögtön változás és a Bach-rendszer) majdnem kiolték azt a nép kebléből, s most erővel szigorra van szükség. Ezt látja a t. javaslatban, s azért szavaz mellett.

Szóltak még

Ivánka Imre, Mukics Ernő, Prick József és Dietrich Ignác a t. javaslat ellen — (ez utóbbi megint Bösztörmenyi esetét hozza szönyegre, mire az elnök figyelmezteti, hogy ne idézze föl ismét a multkorai jelenségeket), — Csáky Tivadar, Radó Kálmán és Nerebeczky Sándor, a t. javaslat mellett.

Végül a mentelmi bizottság jelentést ad be Miletics kért pörbefoghatásáról, azt ajánlja, hogy az ügy — az iratok hiányossága miatt — utasíttassék vissza a k. ügyek igazgatójához.

E jelentés napirendre fog kitézteni.

Horváth Boldizsár beszéde

a képviselőház jun. 23-iki ülésén.

És mivel érezték és tudták a nagy törvényhozók, hogy a visszanyert állami élet legtermészetesebb és azért legbiztosabb öre maga a nemzet, mindenekelőtt és mindenek felett oda kellett törekedniök, hogy a korábbi kormányzati rendszer gyökeres gyorsan átalakítása mellett az ország kormányát oly kezekbe tegyék le, melyeknek mozgását, működését maga a nemzet vezeti. Oly kormányzat kezébe, melynek életforrásai szintugy, mint sirja a nemzeti akarat. (Élénk helyeslés.)

Igy és ezért lön inagurálva a nemzet tapsai közt a felelős kormány.

A másik nagy vezérelv, mely ama törvényhozók szeme előtt lebegett, természetesen nem volt és nem is lehetett egyéb, mint a nemzetnek benső regenerálása által visszanyerni a külső jogezimhez a belső jogosultságot, azaz beléletertől szerezni arra, hogy állását az európai államok sorában méltón betölteni és azt egyszerűsmind állandóan fenntartani is képes legyen.

Ez okból merészen és határozottan szakított a nagy törvényhozás a mult hagyományaival; hogy a régi hűbéri államot a modern jogállamok színvonalára emelje, s a nemzetet az európai kultúrallamok sorába avassa föl.

Érezte és tudta, hogy ha vane nemzetnek jövője, ugy azt a legfényesebb közjogi állás mellett is csak a merész elhatározás menthette meg, mint a mely nélkül a nemzet nem sokára kordadt belintézményeinek romjai alá temetkezett volna. (Élénk helyeslés jobbról.)

Élet kérdésül ismerte föl, hogy egy nagy mérvű gyökeres benső átalakulás terére vezesse, vagy inkább sodorja a nemzetet, ez az, mi ama szép napok dicsőségét az összes nemzettel közössé tette, és a mi egyuttal a nemzet életképességének legszebb jeléül és jövőjének legbiztosabb zálogául szolgál, egyhangu üdv és örömköltés volt, melylyel nagytörvényhozóink a merész kezdeményezését az összes nemzet fogadta. (Élénk tetszés jobbról.)

Ez volt uraim! az 1848-iki törvényhozás, ez értelme, jelentősége azon jelszónak, mely 1848-tól kölcsönözte nevét és mely még ma is a lelkesedés viharát képes soraiban előidézni.

Ámde egyet nem szabad felednünk, azt, hogy az 1848. törvényhozás műve nem volt több, mint merész és nagy mérvű kezdeményezés; a munka folytatását ránk hagyta örökül. Csak futó alaprajzát vetette oda a törvények és történet

lapjaira azon műnek, melyet a nemzeti jóllét és nagyság számára tervezett. E tervet, ha bár csak egy részben is végrehajtani önök dicsőségül jutott. Hatalmas messzelátó szellemével, csak a haladás irányát jelölé ki, tőlünk függ, hogy ezen irány hű követése mellett, a nemzet a kitűzött célt napról napra mindinkább megközelítse. Többet rombolt, mintsem alkotott; de rombolásának áldásai épen abban állanak, hogy nagyrészen halomra döntötte azt, mi egy egyszerű belső átalakulás útjában állott, és megmentette attól, hogy erejét és idejét oly intézményei tatatozására vesztégesse el, melyeket az idő tarthatatlannak tett. Ismétlem, többet rombolt, mint alkotott és rombolt épen azért, hogy önök most akadálytalanul alkothassanak. (Élénk helyeslés jobbról.)

Bocsássanak meg önök, hogy hosszasan időztem e tárgy körül: (Halljuk! Halljuk!) de akkor, midőn az első törvényjavaslat, mely már nem a palliatív, hanem a gyökeres reformok kérdésébe vág, kerül önök tanácskozása alá, akkor, midőn önök ugyszólván az első lépést teszik a gyökeres reformok terén, azon téren, a melyen lehetetlen tovább haladni a nélkül, hogy ne szakítsanak a multtal, a nagymérvű kezdeményezés ezen első pillanatában döntő súlyt fektetnek arra, hogy tisztában legyünk feladatunkkal, és azon nagy czállal, melyet az 1848. törvényhozás számunkra kijelelt; döntő súlyt fektetnek arra, hogy tevékenységünket meg ne zavarja azon tévhit, mintha 1848. törvényhozás a maga művét, akár a rombolásban, akár az alkotásban be fejezte volna és mintha számunkra nem maradt volna fenn egyéb feladat, mint fentartani vagy új életre galvanizálni mind azt, mit az 1848. törvényhozás érintetlenül hagyott. (Élénk helyeslés jobbról.)

Igen uraim! e törvényhozás a czálnak, mely szemei előtt lebegett t. i. Magyarország állami létének biztosítását, nem annyira a szerződések és közjogi törvények rideg betűiben, mint inkább először a nemzeti akarat uralmában, és másodsor a nemzetnek életrealóságában, belső erkölcsi értékében és súlyában kereste. E két életföltételhez van kötve jövőnk.

Az első a parlamentari kormányrendszer megszilárdítása adja meg, a másik pedig attól függ, hogy e nemzetet a belreformok útján képessé tegyék arra, hogy szerepét az európai műveltség örei és tényezői közt becsülettel betöltsse. Tehát habozás nélkül lerontani mind azt, mi ezen két életföltételnek útjában áll, és viszont késedelem nélkül létre hozni mindazt, mi ezen két életföltételnek követelményei közé tartozik: ez az 1848. törvényhozás szelleme, ez a mi feladatunk. (Élénk helyeslés jobbról!) Minden ezzel ellenkező eljárás nem volna egyéb, mint visszaesés, nem volna egyéb, mint reactio (Igaz! Ugy van! jobbról), mely annál veszedelmesebb, ha a barátság örve alatt és saját jelszavainkkal közeledik felénk, hogy sorainkban annál könnyebben idézhessen elő bomlást és zavart. (Zajos tetszés a jobboldalon!)

Igy fogta fel hivatását a kormány, így azon párt, melynek nézetét a kormány szerencsés képviselni: a mi programunk gyökeres átalakulás azon értelemben, hogy összes intézményeinket szigorú harmoniába hozzuk a parlamentaris kormány rendszerrel és a 19-ik század műveltségének követelményeivel. (Élénk helyeslés jobbról.)

Ezen szempont vezérelte a kormányt azon törvényjavaslatok kidolgozásánál, melyeket eddig a ház asztalára letett, és ezen szempont fogja vezérelni mindazoknál, melyeket közel jövőben önök tanácskozása alá terjeszteni készül, és melyeket ő Felsége a király legmagasabb trónbeszédén kijelölt.

Most engedjék meg uraim, hogy néhány szóval indokoljam azt, miért tartotta a kormány szükségesnek a reformmunkálatokat épen e téren megindítani.

A mint szerencsém volt felemlíteni, alig van intézmény e hazában, melyet mai állapotában felhasználni lehetne, melyet nem kellene vagy gyökeresen átalakítani, pedig egészen új a mai kor szükségéinek megfelelő intézménnyel helyettesíteni. E tömérdek teendővel szemközt csak nevelte a kormány zavarát azon kérdés, hogy hol indítsa meg a reform műveleteit, midőn minden téren csak panasz, csak a szükség

kiáltó szavával találkozott. Ily helyzetben és tudva azt, hogy a reformok mindannyi kérdését egyszerre fel sem karolhatja, a kormány habár már általában sokkal több súlyt fektetett arra, hogy a reformmunkálatokat akárhol, de mindenestre mielőbb megindítsa, mintsem tétlenül veszteljen azon kérdés előtt, hogy hát hol indítsa meg azokat, mondom ezen általános szemponton mégis azért tartotta legcélszerűbbnek a kormány, az igazságügy reformját állítani előtérbe, mert épen ezen ügy az, mely legtöbb és legsajgóbb panaszok tárgyát képezi, ez a tér az, melyen legtöbb és leggyökeresebb reformra van szükség, ez az ügy az, mely érintkezésbe hozván bennünket a külfölddel, anyagi érdekeinken kívül erkölcsi reputatióink érdekeit is érinti. (Helyeslés jobbról.)

Nem czélom önök vagy inkább a világ előtt lefátyolozni igazság ügyünk mai szomorú szánandó helyzetét; nem fogom önöket untatni azon végtelen panaszok felsorolásával, melyek évről évre ezrenként folynak be hozzám mind bel mind külföldről, igazság szolgáltatásunk kiáltó és égető hiányai ellen.

Csak akkor kellene ezt tennem, ha kapacitációra volna e téren szükség, de hisz épen azon panaszok, melyek csak a mult hetekben azon oldalról (a szélső balra mutat) hozzám intézettek, eléggé bizonyítják, hogy a gyors és gyökeres reform szükségének érzete a házban minyjunkkal közös.

Mi a helyzet most? Önök interpellálnak engem egyes visszaélésekért; én természetesen azt felelem, hogy elrendelem a vizsgálatot, és ha a visszaélés valóban bizonyul, a legkomolyabb szabályokat fogom alkalmazásba venni. De hát mint történik a vizsgálat és melyek azon komoly vagy legkomolyabb rendszabályok, melyekkel a felelős igazságügyminiszter rendelkezik? Elküldöm a panaszt a megyéhez, mert magával a törvényszékkel nem is szabad érintkezni; a megyék nagy hatalmának megsértése nélkül. (Derűtség jobbról. „Igaz! balról.”)

A megye áteszi a törvényszékhez, a törvényszék viszont jelentést tesz a megyéhez és szerencse, ha ennyi retortán keresztül, hónapok mulva érkeznek be hozzám az iratok, melyekből a tényállás iránt némi tájékozást szerezhetek. Volt eset reá, hogy többszöri sürgetéseim daczára, csak a 11-ik hónapban kaptam a megyétől felvilágosítást. És hát ki teljesíti a vizsgálatot?

Azon megye, mely a visszaélésről vádolva van és ha a vizsgálati iratokból néha csakugyan kiderült egy-egy visszaélés és a miniszter az illető tisztviselőt perbe fogatni rendeli, ismét ott áll a megye e határozat ellen, vagy remonstrál, vagy pedig cum honore, néha sine honore is félre teszi. (Helyeslés balról. Derűtség jobbról.) De ha rendeli is a miniszter a határozat végrehajtását, ki ítél a vádlott felett? Ugyan azon gyakran renitens törvényhatóság saját törvényszéke, ugyan azon egyén tisztii társai, ki vádolva van.

Valóban t. ház a mai viszonyok között a felelős magyar igazságügyminiszternek hatásköre alig terjed tovább mint oda, hogy a számos visszaélésnek piruló és fájdalomtól reszkető tanuja legyen.

Egy másik ok, a miért épen az igazságügy reformját tartottuk szükségesnek előtérbe tolni, abban áll, hogy önök hiába halmozniák el az országot a legjobb anyagi vagy alakai törvényekkel mindaddig, a míg nem gondoskodnak, a bírósági közegek olyatén szerveztéről, mely a törvények hű, gyors és pontos végrehajtásának megadon minden garantiát. (Igaz, balról.)

(Vége következik.)

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Ámbár évnegyed eleje, mégis kénytelenek vagyunk megvallani, mert úgy van, hogy a magas politikában szélesend állott be. Hírlap írói érdekünket, az emberiség és civilizáció kíváncsainak alárendelve, kívánjuk: sokáig tartson!

Mint mult számunkban említett a francia császár Beauvaisba járt, az ottan rendezett gazdasági kiállítás megsejmlése végett. Most azt toldjuk hozzá, hogy, mint előre is remélhető volt, fényesen fogadtattott. A császár köszönetét fejezte ki a polgármesternek fogadtatásáért, mely őt a 20 év előttire emlékezteti; egyszersmind ro-

konszenzét nyilatkoztatta ki a mezőgazdaság iránt. Szavait így végezte: „Legyenek önök bizalommal, s a rend nem fog komolyan megzavartatni. A püspököknek ezt felelte: mindig figyelemmel fogadom a püspököknek hozzám intézett feliratait. Ha ezeknek imái meghallgattatnak, a vallás tiszteltetni fog; a nép boldog, Faranciaország nagy és virágzó leendő.”

A törvényhozótest június 28-án Rouher következő nyilatkozatával nyitott meg: „alkotmányos törvények szerint, az új törvényhozótestnek csak október 20-án kellene összeülni, azonban ez a pénzügyi s más előterjesztvények miatt lehetetlen lévén, rendkívüli ülésre van szükség. A kormány azon véleményben van, hogy az eszély és politika a választások igazolását kívánja, hogy így azokat illetőleg minden kétely megszűntessék. Az új törvényhozótestnek általános szavazat útján történt összeállítás, természetes alkalom arra nézve, hogy a nemzet eszméit, törekvéseit, szükségait kifejezze. Amde ezeknek tanulmányozását nem lehet elsielni. A kormány mindazon határozatokat és terveket, melyek a nemzet kívánalmait valószínűsítésére alkalmasak és szükségesek, a rendes ülések elibe fogja terjeszteni.”

POROSZORSZÁG. Az ottani állapotok jellemzésére szolgál a következő adat. Eulenburg gróf keleti Preussen tartományi gyűlésének elnöke, tudatta a tartományi gyűlés tagjaival, hogy a király szept. 12-én megérkezendő lévén, fogadják illő ünnepélyességgel. Erre a felszólított tagok azt válaszolták: hogy sajnálják ugyan, de nem vehetnek részt a király fogadására javaslatba hozott ünnepélyben; hogy ily ünnepélyek rendezését, egyfelől a tartomány lakosainak pénzügyi helyzete, másfelől a politikai viszonyok sem engedik meg; hogy ha résztvennének, abból következtetnék a mostani rendszerrel való kibékülésüket, s meghajlásukat a siker előtt. Ezen alapos gyanút magukra vonni pedig teljességgel nem akarják.

A közönség köréből. *)

Nt. szerkesztő ur!

Egy félívnyi vörös táblás magyar röpirat került ma kezembe, melynek címe: „A bukaresti ev. ref. egyház rövid nyilatkozata a magyar anyaszentegyházhoz s a magyar nemzethez, Bukarest 1869. június 1-én. Az előjáróság.”

A szent igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy a bukaresti ev. ref. egyház mostani előjárói között nincs egyetlen egy is, a ki képes volna röpiratot vagy bár egy lapba való levelet is írni és sajtó alá bocsátani. E röpirat szerzője nem más, mint Czelder Márton, a ki elég vakmerő még az itt történtek után is a magyar nemzethez appellálni..... Az egész férczmű a legundokab hazugságok és rágalom halmaza, melylyel Czelder Márton a t. közönséget — mint éveken át tévé — ámitani, félrevezetni igyekezik. Le styc le'est l'homme.

Nagytsztele tő Czelder Márton ur, — mert így nevezi magamagát — nem iszonyodik azt a lelketlen igaztalanságot szórni a világba, hogy az egyház ládáját, mely 14 évig nálam állott, s melyet fél év óta zárt ajtókkal kelle őriznem a durva erőszak ellen, én el akartam vinni a papilakból, és hogy az előjárókkal való dulakodásban tört volna be egy roskatag ajtó... Tiltakozom Isten és világ előtt ez undok rágalom ellen addig is, míg az ilfovi bünyenítő törvényszéknek és az osztrák-magyar konzulságnak ítéletét közölhetni fogom. Lám milyen jól eltalálták a biztos urak, hogy Czelder ur ki fog békülni lelkiösmeretével, mint egyebekkel, úgy a május 17-ki eseményt illetőleg is!!

Csak folytassa ámitásait, ámita a könyven hívőket; a hivatalos okmányokból, melyeket a biztos urak átvittek és az illető törvényszékek ítéletéből ki fog derülni az igazság és ütni fog a számadás órája.

Rágalmozó férczművére rövid idő múlva tüzetesen fogok felelni. Czelder ma is Bukarestben van, templomban és azon kívül folytatja ellenem izgatásait. *)

Bukurest, 1869. jun. 21-én.

Koós Ferencz,
ev. ref. lelkész.

1-ször A bukaresti papilak nem üres. A most működő előjáróság engem az itteni zöldkomisszió békebírósa elé idéztetett ugyan, hogy a papilakot, miután nem lakom benne üresítem ki egészen és adjam át Czelder urnak, de a békebírósa meggyőződve a betörés tényleges megtörténtéről, törvény útjára utasította az előjáróságot.

2-ször Az egyház ládája, melyet a betöréskor az udvarra kihurcoltak, az államügyész által ott nyomban lepecsételtetett és a pénztárnoknak, ki a felügyelőséget magára vállalta, átadott. Czelder tehát ma nem a papilakban, hanem az ő főgonduokánál Salamon János kovács mesternél lakik. Nekem szabadságomban van a papilakban lakni ma is, de e jogommal mig Czelder és kántor Teleki a templom udvaron vannak nem élek.

3-szor A betörésért indított pernek a román bünyenítő törvényszéken és az osztrák-magyar konzulságon, hogy mikor lesz vége? ezt nem tudom.

Ajánlom tehát a pályázni ohajtóknak, hogy ne siessenek, mert bárha jobb fizetést is ígér Czelder, mint a milyen nekem van, de szállást és püspöki megerősítést nem tudom mikor kap a bukaresti ötödik pap.

Szives üdvözléssel

Bukurest, 1869 jun. 25.

Koós Ferencz,
ref. lelkész.

Színház.

Jun. 29-én A mai férfiak. Az eleven francia vigjáték folyton derült hangulatban tartá a szép színi közönséget. Egy szép özevgy fogad egy sokatapasztalt világgfival, hogy három fiatal lánykát egy nap alatt elvétet három „mai férfival”, kik mindhárom felfogadták, hogy csak a szépet teszik, de meg nem házasodnak. A fogadás díja: házasság az özevgy (Kassainé) és a világgfi (Erdélyi) között, — kik kölcsönösen tetszenek egymásnak, de röstelik azt bevallani. A házasságok csakugyan megesnek elég elmes fogások folytán, melyekben a szép világgfi is felhasználja — s a végén általános tojásahajba kerekedés.

Erdélyi ugyan nem fogta föl, vagy nem érvényesíté eléggé szerepének finom életbölcse ségi humorát, mely abban rejlik, hogy épen azt neveti ki, minek maga is foglya — de, egy kis nehézkességet leszámítva, eleget tett a nagy közönség igényeinek. Kassainéra már kevesebb dícséretet mondhatunk. Hiába! a nehéz lovasság, nem előőrsi csatározásra való; s ő, kiben a hősnőre vannak meg az elemek; a könnyű csel szövre nem elég sima. Nem utalhatjuk eléggé saját szakmakörébe: a tragikai hősnők szerepeire. — A három fiatal leány (Dancz N., Beczkainé, Szász Ida) úgy is elmondott alakjait személyesítők legkevesébe sem domborították ki. A vőlegények (Prielle, Lenkei és Leóvei) jobban megállták helyüket, legkivált Prielle.

Jun. 30-án A tévedt nő, Gerecsné jutalomjátékául. A zsufolásig megtelt ház nagy élvezettel hallgatá az itt először adott gyönyörű művet. Gerecsné szokottnál is szebben énekelt és játszott, kivált az utolsó fölvonásban és a duetben, kedves atyjával. Haldoklási jelenete drámailag is jeles volt. Kapott is egy szép koszorut. Kiváló dícséretet érdemelnek a karok is, melyek — mint rendesen mindig — szép öszhanggal és erőteljesen működtek. A cigány kar szép dala különösen sikerült.

Jul. 1-sején Házassági háromparancs.

Jul. 2-án Szévilai horbély.

Ma Ármány és szerelem, Schiller szomorujátéka, Dancz Nina jutalmául. (!)

*) Az illető vörös röpirat szerkesztőségünkhöz is beküldetett, de p. o. az erdélyi ref. főkonsistorium küldöttének eljárását, s magát az erdélyi főegyház-hatóságot oly szavakkal illeti ama törvénytelen „előjáróság”, hogy ügyök igazsága — az avatlanok előtt — legalább is kétséges.

A bukaresti, általunk is érintett papipályázatra épen most vesszük e pontokat.

VEGYES.

* **Hermann Otto**, az u. n. erdélyi — tulajdonkép kolozsvári — muzeum természeti tárának őre, a választmány engedélyével tudományos körutat tesz a nyáron a Királyhágón inneni rész határ-hegyeiben, s ez útjában, városunkat is érinté. A főiskolai gyűjteményeket is megismerlélvén: ajánlatot tőn, hogy rovar gyűjteményét, melyet még b. e. Eresei József ur ajándékozott, kiegészíti, a tudomány érdekében. A jeles szak tudós ez ajánlatát az előjáróság bizonyára nagy köszönettel fogja venni.

* **A városi képviselőtestület** ma, a szokott időben és helyen, gyűlést tart. Egyik tárgya a multkor említett bizottság jelentése.

* **A magyar orvosok** és természetvizsgálók ez évi nagygyűlésüket Fiumében tartják, melyre a meghívások szét is küldettek. A gyűlés szeptember 6-án kezdődik; a beiratás szept. 3-án, s tart 5-kéig. A tagok most is felét fizetik a szállítási díjnak, egy a vasuton, mint a gőzhajón; kik azonban e kedvezményben részesülni akarnak, szükséges, hogy magukat igazolási jeggyel lássák el, ezért aug. 13-ig Rózsai József tr. főorvoshoz kell fordulniok (lakása Pest Deák-tér 54. sz.). A gyűlésnek — a program szerint — szeptember 11-kén vége lesz.

* **Türr István** altábornagy, mint írják a nyugalmazott b. Prokesch Osten helyébe a magas Portához magyar-osztrák követül fog kineveztetni.

* **Egy kimutatás szerint** a magyar kir. pénzügyminiszterium főállásától kezdve 1868. december végéig a köröczi és gyula-fehérvári pénzvervényben aranyban ezüstben vertek: 1.001,788 db aranyat, mi ezüstben 4.655,166 frtot és 70 krt képvisel. Továbbá vertek 854,228 tallért 1.281,344 frt értékben, 1.708.771 db egyforintos ezüst pénzt, 4.263,403 db huszkraezarost, 852,680 frt és 60 kr. értékben; végül 4.261,483 db. tizkraezarost, mi 426,148 forintot képvisel. Az ezüst pénz összes értéke: 8.924,107 frt.

* **Temesmegyében** Tóth Jancsi rablóbandáját Ritt aradi és Bardocz szegedi csendbiztosok legényeikkel széjjelagratták. Tóth Jancsit a küzdelemben agyonverték, hármát: Rátz Mikát, Molnár Katit és Kis Imrét elfogták, egy elszökött. Egy ismeretlen nevű rabló Szegedre kísértetett; 400 utlevél különféle nevekre és többféle megyei pecsét volt az elfogottaknál.

* **Villámesapás.** Mult hó 10-én délután 6 és 7 óra között Mőha fölött (Felső-Fehérmegyében) rendkívüli nagy vihar vonult el, mely földrendítő dörgései között szórta vészhozó villámain, gyászos nyomokat hagyva maga után. A villám egy szalmával fedett házba ütve a nélkül, hogy azt meggyújtotta volna, az ablak mellett álló Kovács Jánost, s vele a ház szemközti fekvő falánál levő ipáját, Béres István földmivelőket életöktől megfosztá; ellenben a szoba közepén álló és remegő két nő, az elhunytak nejei, a rombolás közepette a pusztító elem veszélyes hatásától csodálatosan megmenekültek.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál

1869. évi július 8-án és következő napjaira következő ügyek lettek nyilvános előadásra kitűzve.

I. A polgári osztály-ülésben.

Előadó k. t. bíró Kabós László által.

Jenei Istvánnak és társának Czirla Samu elleni birtokháborítási ügye. Zsigmond Eleknek Daczó István e. 961 frt 14 kr iránti ügye. Albin Jeremiásnak özv. Kis Samuné e. kárterítési ügye.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Hartstein Bernártnak Tódor Ádám e. 42 frt 36 kr i. ü. Zagon községének Czófalva községe e. birtokh. pere. Popescu Georgénak Suciu Avram e. birtokh. ü. Onutziu Georgénak Radutioin Juon e. birtokh. pere.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által

Kovács Bertának Sárpataki János e. zálog kiváltásos ü. Ursich Sándornak Hirlinger Jakab e. adósságos keresete. Suciu Gavrilnak Czicz Juon e. foglalópénz visszafizetése i. ü. Schusster Jánosnak Szobaszalai B. Lajos e. visszahelyezési ü. Ugyanannak ugyanaz e. 160 frt i. ü. Ugyanannak ugyanaz e. 89 frt 25 kr i. ü. Márk Samu és társának Mones Mózes e. birtokh. ügye.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Kozma Ignácnek Kozma István e. végrendelet

*

érvénytelenítése i. pere Za u Onutziunak Casle Mutin e., egy földrészt visszaadásachfeletti pere. Péterfi Sándor és Ferencnek Körispatak községe e. perők. G. Toldalagi Ferenc csödtömögének Veres József e. birtokh. pere. Ugyanannak Megyes András e. birtokh. u. Eisenberger Lipótnak Moldovan György e. kárpótlás kiutalása i. ügye. Ugyanannak özv. gr. Vass Gaörgyné örökösei e. kárpótlás kiutalása iránti ügye.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Máté Juonnak Tolán Juon e. 50 frt iránti ügye. Fosztó Benedeknek Bodó Imre e. birtokból részesedés feletti u. Benedek Endrénak Petrea Simeon e. 25 frt i. u. Székely Mártonnak Kis Zsigmond csödtömöge e. 16 frt iránti ügye.

Előad k. t. pótbíró Mógai Ferencz által.

Cs.-sz.-domokosi rézbánya társulatnak a brassói bánya részvénytársulat e. 2825 frt 91 kr feletti ügye. Dengilla Barojunak Petru Barosu e. 40 frt i. u. Gyasza Juonnak Stayskal Károly e. 40 frt i. pere. Egyed Máriának Konceza László e. zálagos ügye. Grosz Denillának Grosz Juon elleni fekvők feletti ügye.

II. A bűnügyi osztályban

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

Strigai Cassandra lopási bűnügye. Lakatos Anna

lopási bűnügye. Somkerek Gábor lopási bűnügye. Taak-sza George sulyos testi sértés bűnügye. Martin Juon l. b. ügye. Ratia Constantin l. b. ügy. Lupu Makavei, Lupu Simeon, Iván Stefan Lui Nicolaj és Negrusia Juon l. b. ügy. Feneser Juon Bumbakuluj lopási bűnügye.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Veres Ferencz és társai, testi biztonság ellen kiharás. Székely János csalási bűnügye. Kohn Adolf lopási bűnügye.

Előadó k. t. bíró Csergedi János által.

Demeter Dumitru lopásban bűnrészességi ügye. Sibisan Ili sulyos testi sértés b. ügye. Poran (Pataki) Juon erőszakos nemi közönséges b. ügye. Botta Maria gyermek gyilkossági b. ügye. Szabó v. Barabas Ferencz emberölési b. ügye.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által

Almási József lopási b. ügye. Balint János becsület sértési ügye. Veres Samuel és társai nyilvános erőszakoskodási b. ügye. Tőkés Mózes sulyos testi sértés b. ügye.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. jun. 30-án).

5% metalliques	62.85
5% nemzeti kölcsön	70.85
1860 államkölcsön	104.70

Bankrészvény	749.—
Hitelrészvény	314.90
London	124.65
Ezüst	12175
Arany	5.92
Erd. földt. ment. kötvény	79.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

Nyilttér.)*

A t. biztosító közönséghez!

Miután m.-vásárhelyi ügynökünk t. Novák Bogdán urtól barátságos uton megváltunk, tisztelettel van szerencsénk értesítést tenni arról, hogy nevezett ur többé társaságunkat a „Victoria“-t nem képviseli.

Egyedüli ügynökünk és képviselőnk Maros-Vásárhelyt, ez idő szerint

t. Szöllősi Sámuel ur, kihez minden a „Victoria“-t illető biztosítási ajánlatokkal fordulni méltóztatnék.

A „Victoria“ biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvárrt.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért nem vállal felelősséget a Szerk.

H I R D E T M É N Y E K.

(43)

6-12

Óvakodni kell az utánzásoktól.

Oly jó mint az arany,

a talmi arany

É K S Z E R

örökké-tartó

A ki e tárgyat valódi minőségben akarja birni, az forduljon az egyesült
Nr. 16. iparcsarnokhoz Bécsben. Praderstrasse Nr. 16.

Nem tévesztendő össze Nr. 26-al.

Az ékszerek tartosságáért írásbeli kezesség vállaltatik.

Brillant ékszer.

Legfinomabb készítmény, még az ismerőt is csatlódásba ejti. Ez ékszer valódi talmiaranyba van foglalva, az utánzóktól gyémántok legfinomabbban kőszőrült hegyikristályból vannak, melyek élénk tűzőket soha sem veszítik el, s más ékkövek is felismerhetlenül vannak utánozva.

1 mellű 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbevaló 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — egy pár inggomb 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 pár kézélgomb 1.50, 2, 3 frt. — 1 férfítű 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 brillantgyűrű, legfinomabb 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 keresztcske, mint nyakék 1, 2, 3 frt.

Véselt talmiaranyékszer.

1 láncz, talmi aranyból 1.50, 2, 2.50 kr. — 1 nyakláncz 2.50, 3, 4 frt. — 1 gyönyörű női nyakék keresztel 1, 2 frt. — 1 mellű 80 kr. 1, 1.50, 2, 3, 4 frt. — 1 pár fülbevaló 80 kr. 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 köteg óra-függelék 40, 60, 80 kr. — 1 medaillon 50, 80 kr. 1, 2, 3 frt. — 1 pár inggomb 30, 50, 80 kr. 1 frt. 1 pár kézélgomb 40, 60, 80 kr. 1 frt. — 1 férfítű, 50, 80 kr. 1, 1.50, 2 frt. — 1 mellű, fényképe 1, 2 frt.

Korall ékszer, talmi-aranyaljjal.

1 mellű 1, 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbe-

Hihetlen de

1 valódi angol, tűzben finoman aranyozott ezüst chronometer-óra, kettős fedéllel, finoman emaillozva és kristály-üveggel, valódi finom talmi-aranylánczsal és medaillonnal, a legfinomabb tokban 20 frt.

Egy valódi angol ezüst chronometer óra egyes fedéllel és kristály-üveggel, lánczsal, és medaillonnal, tokban 17 frt.

Angol ezüst hengerórak kristályüveggel és másodperc-mutatóval, lánczsal és medaillonnal tokban 10 frt. Ugyanazon hengerórak a legfinomabb tűzarany-észaccsal, csesebecsével 12 frt.

Ezüst horgonyórak kristályüveggel, ugróra 15 frt. Női órak ezüstből, kristályüveggel, kisdéd alak-

Tömör arany-ékszerek.

1 gyűrű igaz gyöngyökkel 1.80 kr. — 1 gyűrű türkissal és gyöngyökkel 2.50 kr. — Gyűrűk különféle kövekkel, mint chrysoprat, türkiz, jaszin, arany-opal, opál stb. 2.50, 3, 4, 5 frt. — Nagy tömör arany pecsét-gyűrűk, vésésre alkalmas kövekkel, 3.50, 4, 5, 6 frt. — Nehéz aranygyűrűk, valódi erdélyi gyémánttal kirakva, 5, 6, 7, 8 frt. — Ugyane gyűrűk valódi gyémántokkal 6, 12, 15, 20, 25 frt. Ugyanazok igaz gyöngyökkel 4, 5, 6, 8 frt. — Arany fülbevalók párja 2, 3, 4, 6-10 frt. — Arany fülbevalók, valódi erdélyi gyémántokkal 7, 8, 10, 12, frt. — Arany mellű, 2, 3, 4, 5, 6, 7-12 frt. — Egész kellék, arany mellű és

A t. cz. közönség saját érdekében tisztelettel felkérjük, hogy bármilyen megrendeléseit egyenesen az iparcsarnokhoz intézze, mert csakis akkor nyújthatatik kezesség az árak valódiságáért. Száz meg száz régi ismerősünk állandó részvéte a birodalom minden részéből, valamint Német-, Olasz-, Oroszországból, és az egész Levántéből, a legjobb biztosítékokat nyújtja a külmezbizások pontos és szigorú elintézéséről. Képes árjegyzékek díj nélkül és bérmentesen elküldetnek.

való 1, 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár inggomb 80 kr. 1, 1.50, 2 frt. — 1 pár kézélgomb 1, 2, 3 frt. — 1 férfítű 1, 1.50 kr. — 1 hölgy nyakék 2.50, 3, 4 frt. — 1 karperecz, 2, 3, 3.50 kr. — 1 füzér vágott korall 16 kr. — 1 füzér gömbölyű korall 30 krajczár.

Email-ékszer.

Pompás kivitelű tűzzománcz, talmi-aranyon: 1 mellű, 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 mellű, valódi korall és emaillel díszítve, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbevaló 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 egész email-készlet mellű és fülbevaló brillantokkal 3.50 kr. — 1 pár emaillozott inggomb 60, 80 kr. 1 frt. — 1 pár emaillozott kézélgomb 80 kr. 1, 2 frt. — 1 medaillon 80 kr. 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 email-gyűrű, 60, 80 kr. 1, 2 frt. — 1 emaillozott láncz 1.50, 2 frt. — 1 női-láncz 2.50, 3.50 kr.

Gyöngy-ékszerek.

Sodronymű foglalványban.

1 gyűrű gyöngyökkel 2.50, 3, 4 frt. — 1 férfítű gyöngyökkel 1, 2, 3 frt. — 1 mellű 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbevaló 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 gyönyörű női nyakék brillant-zárral és szivecskével, brillant és rubinnal, 3.50, 4, 5, 6, 8 frt.

mégis igaz!

ban, legfinomabb tűzaranyozva, nyaklánczsal, tokban 15 frt.

Arany (3-as számú) női órák, ugróra, kristály-üveggel 22, 24, 25, 27 frt.

Órák talmi-aranyban, kettős fedéllel, savonetto, másodperc-mutatóval, kristályüveggel és csesebecsével, egy valódi talmi aranylánczsal és medaillonnal együtt tokban 15 frt.

Miniatur óraasztalok zeneszerkezettel 15 frt. Gyönyörű nagy szivar-szekerények, zeneszerkezettel 15, 18 frt.

Madár-sipláda, tiszta hangokkal, 4, 6, 8 zenedarabbal, 4, 4.50, 5, 6 frt.

Ezen angol zsebórakért 5 évi jótállás vállaltatik.

Hihetetlen s még is igaz.

(44)

Egy díszes zsebmórak (Terzeroll) vont csővel, csak 1.30-2 frt.
Egy finomabb, naggyobb öblű damast-esővel és golyó öntővel 2 frt 20-3 frt.
Egy igen finom véselt, 2 frt 75-4 frt.
Egy díszes kettősű kettős hölgy terzeroll 2 frt 90-4 frt 50 kr.
Egy kettősű terzeroll, damast csővel, nagy öblű, 3 frt 80-5 frt 50 kr.
Legfinomabb hosszú esővel, 4 frt 20-6 frt.
Patentírozott Napoleon-terzeroll 6 lövésű, fél nem húzó sarkánnyal, hátultöltő, lefűchaux-rendszerű, díszesen krallitva, 100 lépésre biztos lövésű, csak 12, 15 frt.

Ez aron és ily minőségben egyedül kaphatók:

Industriealle (iparcsarn.) Bécsben, Praterstrasse 16. sz.

Megrendelések az osztrák birodalomból, az árak megfelelő előleg beküldésére, s a további összeg utánvéte mellett pontosan teljesíthetnek. Az egész árak utánvételere küldemény nem eszközöltetik.

(68)

1-2

Renop.

Naponta város öntől levelet, úgy látszik könnyen tud feledni, ha ezen sorokat olvassa, reméllem irni fog az én nevem alatt.

April 6.